

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Kül.-monostortetű 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetéseik felvételnek Bácsban Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Előfizetési ár: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Politikai conscientia.

Bach és Schmerling urak idejében, az osztrák sajtótörvények s presznovellák virágzásának korában, midőn az elnyomott publicistica terén a fő-főntentiek ellenében csak kukkanni is nem csekély bátorság és elmebeli leleményesség kívántatott, midőn a kormány állapottjának kényelmes karszékében feszengő politikuskok con amore zuhanottak naponta nyakunk közé a vádak, gyanúsítások, ferdítések egész seregét, míg nekünk a vádlottak padján megkötözött kézzel ülő „bűnösök”-nek nemhogy tiltakozni, de még mentegetőzni is alig engedtetett meg, a „felvilágosodott absolutismus” és „a világboldogító osztrák alkotmányosság” e zord emlékü napjaiban, nem csekély gondot adott, bármint áldozatok és kockázatok mellett is, egy s más ürügy alatt leletörölgetni a homályt, mit ellenfeleink szakadatlanul lehettek azon világosabb szempontokra, mely küzdelmünk valódi jellemét hibében tükrözhetik vissza a világ szeme előtt.

A mihez legkevésbé engedtek férni, az annak hangsúlyozása volt, hogy küzdelmünk nem specialis fájérdekek küzdelme más fájérdekek testvértelen leigázása céljából; hanem éppen egy minden fájérdekeket méltányosan magábaölelni és összhangzásba hozni hivatott törvényes és életképes alkotmány védelmezése azon csapások ellenében, a melyek az ellen az absolutismus vasvesztőjével s azután egy álkormányosság szemfényvesztő játéka által intéztettek, szóval: hogy ez nem par excellence a magyar nemzet — mint faj — hanem a magyar királyság összes érdekeinek, a közös alkotmányosság és önállóságának élethálál küzdelme a közös letiportatás és közös tutorság alá helyezettetés s ott felejtetés veszélyei ellen, politikai érdekű küzdelem, melynek diadala vagy elbukása a magyar királyság minden néptörzseinek közös anyagi és szellemi emelkedése, vagy végképi alásüljedése van föltételezve.

Ez eszme, ez igazság, teljes homályba- borulásától vagy minden homályon való át-sugározásától függött minden. Ezért is ellen-örizték oly féltékenyen a reactio emberei mindazon kézmozdulatokat, melyek az e körüli világosabb felfogás tükrére általuk gondosan lehelt foltokat leletörölgetni, s a világ szemének bár percnyi bepillantásra és a valódi kép szivlelésére módot nyújtani itt-ott föl mertek emelkedni.

Most a veszélyes játéknak vége van. Hála érte a Gondviselésnek ez eszme sugarai áthatottak a sötétségen. Diadalt ülünk, és e diadalt nemcsak a nép öröme, hanem a Felsége, a magyar király, megnyugvása, s a külföld üdvözlő elismerése szentesíti. Győztünk, s a világ elismerését vívtuk ki, sőt egykori ellenfeleinket látjuk közeledni, elnézést s a haszonban osztályrészt követelni *) és ennél magasabb diadalt a mai nemzedék alig ünnepelhet, haneha a mit kívívott, azt bölcsen megtartani, annak előnyeit minden tulzó önzés nélkül közhasznúvá tenni, s annyi mesterkelt ellentétet, mi örökségül marad az eddigi kormányrendszerek után, a jogos igények határáig engedékenyen ki-egyenlíthetni szerencsés lesz.

Mi reméljük e szerencsét, a nemes alkotás diadalünnepét is megérni; mert bizunk a magyar nemzet politikai érettségében, alkotó erejében, s politikai constantiájában, mely semmi kétséget se hagyhat fenn aziránt, hogy az eszmét, a miért küzdött, s a mi küzdelmének — ugyszólvá — európai érdek s részvétet kölcsönzött, bármilyen gyengeségből is elejteni nem fogja.

Küzdelmünk politikai érdekű küzdelem volt, nem csupán a magyar nemzetiség, hanem a királyság összes népe, az alkotmányos szabadság javára. És a minő természetű volt e küzdelem érdeke, olyan a diadal érdeke. Habár kiválóan mi vívtuk is azt ki,

s bármint nagy áldozatokba került és bármily keserves, hogy elámitott vagy kevésbé ká- pesített testvéreink nem sokat segítettek, bizonyára nemcsak a magyar, mint faj, hanem a magyar királyság eszméjének megfelelő politikai nemzet javára, mely minden nemzetiségi töredéket magába foglal, vívtuk ki.

A diadal zászlóján tehát a küzdelem zászlóját magát tüztük ki, s ennek, mint annak felirata ugyanaz, nem is lehet más és — kivált ha nemes törekvéseiben ösztönét támogattatik — a magyar bizonyára soha mással felcserélni nem is fogja azt. Erős hitünk ez, s a maga jogos osztrákától senki megfosztani nem is fog.

De midőn eddigi politikai ellenlábásaink a magyarok politikai conscientiájára kezdenek hivatkozni, tán elvárhatjuk, hogy végre ők is (a kik egyik rendszerrel épp oly könnyen megalkudtak, mint a másikkal) valamivel több súlyt fektessenek saját lelkiismeretük sugallatára.

Halmágyi Sándor.

Budapesti közlemények.

— Illuminatio és adóexecutio. E czim alatt a „Hon” estilapjában következő czikkecske olvasható:

„Több rendbeli vidéki tudósítónk egy lélekzet alatt leírja a kivilágosításokat, a fátylasmeneteket, a zászlókat, a banketteket, a toasztokat stb., mik által a minisztériumnak bizalom szavaztatik, s végül hozzátesszi, hogy az adót pedig szelvényben exe-qualják.

De hát azt gondolja valaki, hogy az adót csupa örömtünetből elengedik?

Hiszen oly helyeken, a hol inség miatt adó-fizetéseketlen a nép, természetesen, hogy gondoskodnia kell a magyar kormány az adó erőszakos behajtásának abbanhagyásáról; ez már a mult kormányának kötelessége lett volna, sőt azoknak, kiknek semmijök sem termelt mult évben, teljesen el kellett volna engedni adójukat, miután azt csak a földtől fizethették, de abból sem fizethetik.

Hanem azt megint gondolja meg mindenki, a ki komolyan lehetővé akarja tenni a magyar kormányt, hogy a magyar miniszterek egy üres pénz-tár mellé ülnek le. Toasztokkal, meg gyertyákkal nem segítünk rajtuk. A mit egy hét alatt előrm-ünnepeztünk a magyar kormány tiszteletére, az éppen elég volna a magyar kormány egy hóna-pig a közigazgatás fedezésére. A helyett, hogy az utczákat világosítjuk ki, jobb szolgálat volna, ha a népet világosítanók fel aziránt, hogy most már, a kinek van miből, ugyan fizessen és ne várja az executiót, mert most már magunknak fizetünk. Örömet és hódolatát minden bonfi kifejezhetné egy iv papírra leírva és tömegesen aláírva, s az is teljes hatással bírna és nem kerülne semmibe.

Attól tartunk, hogy a lármás jubileumokkal a nép követeléseit oly fokra csigázzuk fel a magyar kormány irányában, a mely fokon az a „kell” és „lehet” tanait aligha fogja kiegyeztetetni, s félünk, hogy a magyar kormány legtüzetesebb barátai fogják annak a legtöbb galibát szerezni.”

— A mely kéz ma szétosztalná az országgyűlést s a választási küzdelmeket napi rendre tenné, mielőtt a nemzetiségi kérdés meg lenne oldva, ugyanazon kéz lenne nevezetes arról, hogy elszabadította a 48-ki véres jelenetek furiáit Magyarországra! ezt mondja Jókai a „Hon”-ban, s hivatkozik Kállay Ödön nyilatkozatára, miszerint a jelenlegi országgyűlésnek, ha egyebet nem eredményezhetne is, de egy dolgot — a nemzetiségi kérdést — megoldatlan hagyia nem szabad. Egy-általában nem pártolja Bösörményinek az országgyűlés feloszlátása és újválasztások elrendelése iránti indítványát. Ez indítványnak — ugymond — practicabilis kivethetősége sincs. Ha az országgyűlés (miért? mert a választások a provisorium alatt haj-tattak végre) nem törvényes, hogy törvényt hoz-hasson, akkor nem is adhat indemnyit a magyar kormánynak, sem egy fillér adót nem szavazhat meg neki. Ha a magyar kormány se indemnyit nem kap, se adót nem szavazhatnak meg neki, akkor nem is vállaltatják el a municipiumok, hogy az országból valami adót beszédhessenek a minisz-terium rendelőre és akkor lehetetlen a kormány-nak a municipiumokat helyreállítani. És így odaju-tunk a circulus viciosusban, a honnan kiindultunk. Pedig ha a magyar kormányt egy garas pénzhez se engedjük törvényes uton jutni, akkor át se vo-heti a kormányt. Hogy tehát a magunk sürgette alkotmányos kormány életjelt adhasson, adjunk a

kezébe törvényes eszközt. (Midőn a baloldali nézet is ily higgadt a tárgyban, előre látható, mily sorsa lesz a Bösörményi indítványának.)

Levelezés.

Bukurest, február 20. 1867. — Mióta a „Sür-göny” napfényre hozta az osztrák alattvalóknak Romániából való transportálását, mióta az itteni országgyűlésen ki volt mondva: hogy a ki a Duna-fejedelemségekben polgári joggal bír, az mind román: a magyar és román lapok mind élénke-ben foglalkoznak ezekkel a tárgyakkal. A „Roma-nul” erdélyi levelezője dr. B. küldött ez utóbbi tárgyban január 26-ról egy levelet, erre a levélre van a t. szerkesztőség engedelmével egy pár meg-jegyzésem, azonban constatalnom kell mindenek előtt két dolgot, u. m. 1-ör. Tény, hogy az egye-sült fejedelemségekben csak is honfiusított egyének bírnak polgári joggal, a ekkor vallás, nemzetiségre való tekintet nélkül román honpolgárokna k nevezetnek. 2-ör Tény, hogy ha valaki országgyű-lési követnek választatik, annak az országgyűlésen nem opportunítási szempontból, hanem az alkot-mány értelmében román nyelven kell beszélni.

Már ha Romániában mindenki mint román honpolgár élvezi az alkotmány által biztosított honpolgári jogokat, nem értem teljességgel, hogy miért ne lehetne ezt az igazságot, magyar hazánk-ra is alkalmazni; nem értem miért kellene azon képviselőnek, kinek választóinak nagyobb része ta-lán a nem magyar fajhoz tartozik, csupán oppor-tunitási szempontból a pesti országgyűl-ésen magyarul beszélni; nem értem dr. B. urnak azon aggodalmát, hogy a román nemzetiség 48 óta soha olyan nagy veszélyben nem forgott, mint azon egyezmény után, melyet a magyar ország-gyűlés kiküldött 65 ös bizottmánya kidolgozott.

Azt mondja dr. B. ur, hogy „nevetés es es dolog” az, midőn a magyar lapok felmutatják a közelebbi itt vgrehajtott osztrák alattvaló toluco-zását, így szólnak: „Ti erdélyi és magyarhoni románok ne zörögjete, mert mi így nem bánunk veletek; nevetés es ezen bölcs tanácsadás, mert még a gyermek is tudja, hogy Magyarországon 700 évvel idősb lakosok a románok mint a magya-rok, és három-négy annyian vannak a románok mint a magyok ott, hol együtt laknak.”

Ezen okoskodás szerint egy országnak régibb lakosai, bántatlanul kiforgathatnák a honpolgári jogok élvezetéből a kisebb számú újabb telepeket, s a „Kolozsvári Közlöny” égre kiáltó bűnt követ el, midőn felszólal moldva-oláhországi fajrokonai mellett, kik a dr. ur szerint mind keresetnélküli vágabondok. Köszönjük szépen e megtisztelte-tést, de e mellett kérem ne feledjük, hogy: qui bene distingvit, bene docet.

Moldva-Oláhországban kétféle magyarok van-nak, u. m. osztrák alattvalók és román alattvalók. Osztrák alattvalók a városokban le-telepedett iparosok, napszámosok és a roppant számú cselédség. Midőn transportálásról van szó, akkor csak is ezen osztrák alattvaló magya-rokat kell érteni. Ezeknek van már több helyen templomuk és iskolájuk, melyeket részint saját erejükből, részint hazai hitsorsosaik kegyadomá-nyaikból építettek a román kormány engedelmével, és tartanak fenn a nélkül, hogy a román kormány által legkevésbé is segítették. Ezen osztrák alatt-való magyarok azok, a kik Romániában legkisebb polgári jogokkal sem bírnak, hanem valóságos idegeneknek tekintetnek, s ők maguk is ilyenek-nek tekintik magukat, miután egyéb joguk nincs mint az, hogy Istent úgy imádhassák, mint feleke-zetük szertartása még oda haza kijelölte volt. Ha ezek közül valaki ezen rideg idegenséget megsó-kalja, akkor kivándorlási engedélyért folyamodik, mit megnyerve, lesz belőle román polgár.

Nem én, hanem a tapasztalat és Kogálnicsánó mondja ezt, a ki kijelentette az országgyűlésen, hogy Romániában a ki polgári jogokat élvez: az román. A tanúság tehát az, hogy a kivándorlást korlátozni kell, ha azt akarjuk, hogy fájunk ne olvadozzon a román honpolgárok közé, és ne sa-po-ritusok azon magyarok számát Romániában, a kik itt semmi polgári joggal nem bírván, itt magokat valódi idegeneknek kénytelenek tekinteni.

Az osztrák alattvaló magyarok után szölok a román alattvaló magyarokról, a moldva i csángó-magyarokról. Ezek már nem jövevé-nyek, mint dr. B. ur bennünket nevez. Ezek olyan törzs lakói Moldovának, mint éppen a moldovánok. Egész falvak vannak tiszta magyarok csángó és román megyékben. Ezek már bírnak polgári jogok-kal, választók és választhatók. Voltak is közülük

az itteni országgyűlésen képviselők, kik az ország-gyűlésen román nyelven beszélnek, azon kívül pe-dig velünk magyarul.

Ezek közül soha egynek sem jutott eszébe csupa opportunítási szempontból beszélni románul a bukuresti országgyűlésen. Igen jól tudják ezek, hogy ők itt Románia képviselői, s nem kevés lecz-két adhatnának azoknak, a kik Magyarországon a nemzet képviselő gyűlésében opportunítási szem-pontból szölok magyarul beszélni, a banqueteken pedig inkább szölokolnak olaszul, mint magyarul, csakhogy magyar honpolgárnak ne tekintes-senek.

Ezek a moldovai római katolikus magyarok azok, a kiknek folytonosan pusztul nemzeti nyelvük és üntudatok, mert tudomra egyetlen falu sincs, a hol magyar iskola volna, vagy magyarul is tani-tának. A hazánkbeli románok minden erejüket megfeszítették, hogy a szerb hierarchia jármától, mely hitük szerint nemzetiségüket fenyegette, meg-szabaduljanak. A moldovai magyarok is szeretnék, ha magyar pap után imádkozhatnának, magyarul is tanulhatnának. Legyünk igazságosak. Kérdem: tett-e valaha a román kormány lépést arra, hogy ezek a magyar katolikusok olasz papjaiktól meg-szabadulva, bár templomaikban és iskoláikban ma-gukat magyaroknak tekinthessék? Tudomra soha, soha. De azt már tudja mindenki, hogy 1864-ben Kogálnicsánó, a mindenható miniszter, ezen ró-mán katolikusok számára egy hazai fiukból képezendő papnövelde tervet tett, hogy a mint a „Romanul” közelebb magát kifejezé, „az idegen papok által ne izgatassanak ama mesés Pannonia érdekében a Feketetengerig.”

Mi, a kik csak utólevéllel tartózkodunk Ro-mániában, nem érzünk itt annyi idegenséget mint ők, mert templomunkban és iskoláinkban legalább nemzeti nyelvünket használhatjuk, ellenben a csán-góknál ha használják is, még nemely helyen a nemzeti nyelvet, de azt felele kevesen értik, mi-után lelkészeik idegen ajkúak.

Alkotmányos kormány hozzá hasonló alkot-mányos kormányval a legnehezebbnek látszó ügyet is könnyebben elintézi, mint a még árnyékától is rettegő absolutismus. Erősen hiszem, hogy a ma-gyar kultuszminiszter nemsokára érintkezésbe teendi magát a román kultuszminiszterrel a moldovai csán-gó-magyarok nemzetisége érdekében. Nincsen itt arról szó, hogy a mesés Románia határát a Feketetengerig terjeszszük, erről nálunk senki sem gondolkodik. Itt csak arról van szó, hogy ha Magyarországon a románok és szerbek saját nemzeti nyelvüket tanítják iskoláikban, tehát a szegény kath. csángó-magyarok is tanulhassák nemzeti nyelvüket a román mellett, bár annyira, hogy, hogy értelmesen olvasni és imádkozni tudja-nak, s ne mondja a szegény csángó leány, hogy a „Miatyánkot nem tudja, de tudja az „Ojceze nás”-t, midőn ezt vele elmondatták, szegény! még azt sem tudja, hogy magyarul imádkozik.

Azt hiszem, hogy azon óhajításom, miszerint akár az osztrák alattvaló, akár a román alattvaló magyar szülők gyermekei, a román nyelv mellett saját nemzeti nyelvüket is tanulhassák: ez olyan szerény óhajítás, melynek teljesüléséhez csak me-lyik elfoglalt román Ament mondhat, sőt maga dr. B. ur is, ki a román nemzetiség mellett oly nagy erővel küzd, nem fogja tulzának tekinteni ezen óhajításomat, szeme előtt tartva ama latin mondást: „Quod uni justum, alteri aequum.” Adja Isten, hogy egy legyen, s jöjjön mielőbb a várva várt idő, midőn a valódi alkotmányos szabadság a testvéri szeretet tanával fűzendi össze a szomszéd országokat.

Maros-Vásárhely, febr. 24-kén, 1867. — Annyi a tárgy, mely most a vidéki levelező tollának, köz-lés végett, kínálkozik, hogy az ember azt sem tud-já, hol kezdje, de valahol úgy is kezdeni kellvén, kezdem éppen már, úgy monvén, szép rendiben, visszafelé.

Es valóban, a legmúltból kezdet ez, melyet ez alkalommal csak választhatok, mert helyi ev. ref. egyházközségünk ma délelőtt tartá meg, vár-beli templomában, hála isteni tiszteletét, alkotmá-nyunk visszaállításának örömtünetére. A hely, hol összegyűltünk, már magában is ünnepeknek, az isteni tisztelet ünnepeinek helye; de annyival in-kább az vala ma, midőn a város lakossága — köz-tük a tanács testületileg — ily alkalomra gyűlt föl a nemzeti lobogóval ékített szentegyház falai közé. A közörm és hála tolmácsolói helybeli szolgáló lel-készeink Kovács Áron és Péterfi József, esperes, urak valának, amaz imával, emez egyházi szölok-

*) A „Hermannstädter Ztg” 49-ik számában olvasható vezércikkében azon reményét fejezi ki, hogy „a magyar mi-niszterium, mint a Felsége kormány, s nem mint nemzetiségi párt-alkotmány” azok iránt, a kik Erdélyben a február 26-iki pártens hívei voltak „nemcsak kimélettel, hanem illő tisztelet-tel és tekintettel lesz,” s reméli, hogy a magyar kormány a századforduló eddigi politikai vezéréket meg fogja nyerni inkább, mint magától eltaszítani. Oly remény, mely talán valószínű is pp; nem tudjuk.

lással igyekezőn kifejezést adni azon kifejezhetlen érzelmeknek, melyek e nagy időkben magyar szívet csordultig betöltenek, s melyek a gyűlekezet részéről is méltó kifejezést nyertek a „Szálljon zászás” és „Isten áldd meg” lelkesült éneklésében. Hallgassa meg az ég mindnyájunk buzgó imáját: lehessen ez öröm-érzet állandó lakása szíveinknek!

A tegnapi estéli ünnepély már egy kissé riadozóbb és szabadabb volt. Előre kell hősálatnom, hogy az örömhír városunkban, táviratilag, már folyó hó 18-kán tudva volt, s a polgárság mindjárt másnap fálzászította házait, estére önkényesen ki-világította ablakait, sőt egy kis rőtöngzött fálzás-menetet is rendezett. Ez örömyitalkozatot, mely minden rendezáras nélkül folyt le, az tette meg-hatónvá, hogy, ugy szólván, váratlanul, minden elő-készület nélkül történt — alig egy órával futamo-dott szét híre a városban, megkezdése előtt — s így igazán a nép naiv üjjonásának lehet azt te-kíteni. A marosszékbeli birtokosság azonban a maga részéről is megkivánván ünnepelni nemzetünk e nagy vívmányát: a város lakóit is csatlakozásra szólítva, tegnapi nagyobb előkészületekkel ren-dezett egy tömeges fálzásmenetet. A város még na-gyobb fényvel lön kiálítgiva, s az a közben eső-vel, sebes darával és hóval feltornyosult zivatar homályát a kétszáz lobogó fállya mellett még az ég villámai is segítették eloszlatni, míg a riadó Rákóczy-induló és felviharzó harsány éjének hang jaira közbe-közbe a menyörgése válaszolt.

Az ünnepélyes menet a Szt.-Miklós-utca tor-kolatán, az u. n. fapiacson gyűlt össze — nem hagyván magát a zivatartól tántorítottatni — hol a lobogó fállyaktól, a zászlósan felgyllekezett ezé-hekktől s a nagy számban összegyűlt városi és szé-kbéli néptől körülvéve: Bereczki Sándor tartott lel-kes beszédet, éltette mindazokat, kiket most mind-nyáján éltetünk, s így nem esoda, hogy szónokla-tát számtalan felharsogó éjlen szakította meg. Innen a nagy piacra vonult le a menet, a Rákóczy hang-jaitól vezettetve, hol Fülöp Albert, székbéli birto-kos, és Bihari Sándor, főiskolai tanár, tartottak al-kalomszerű szép szónoklatokat, szintén harsány é-jenzések közepette és pedig azon kedvező amen-mellett, hogy ekkorra már a vihar elmúlt az égről, mely szintugy jókedvvel mosolygott le örömy-ijon-gásunkra. Így folyt le a legszebb rendben ez ün-nepély, illetőleg csak akkor kezdődött meg, mert az ünneplők nagy része a vendéglőbe vonult, barát-ságos lakomára, melyen, hogy a pohárköszöntők sem hiányoztak: nem kétem.

Az események visszamenő soraiában, immár egy másnév tárgy kinálkozik, megemlítés végett. Érttem ama családias zártkörű népszerű tudomá-nyos felolvasásokat, melyeket Knöpfler Vilmos és főiskolánk négy tanára: Mentovich Ferencz, Bihari Sándor, Szabó Samu és Szász Béla rendezének, nők számára, e tél folyán; a Teleki-könyvtár nagy termében, melyet a nagylelkű tulajdonos a legna-gyobb készséggel engedett át e célra, a felolvasá-sok helyiségeül. E felolvasások, ha nem csalódom, elsőik valának, ily nemből — a pesti természet-tudományi felolvasásokat kivéve — az egész magyar hazában. *) Követésre méltó jó példaadás vala ez, az illető uraktól s hiszszük, hogy jövőre sem ők nem fogják elejteni az ügyet, mely a kezdet nehézsé-gein immár úgy is túl van, sem nagyobb városaink erre képes lakói nem fognak késni a jó kezdetet jól s még jobban folytatni.

*) Emelkedett szellemű hölgyeink kezdeményezése s föl-szólítása folytán 1866-ban itt Kolozsvárt is tartattak hónapo-kon keresztül két helyett is felolvasások a magyar irodalomból s történelemből stb. Egyik helyett Gyulai Pál, másik helyett Indali Péter volt az előadó. Szerk.

TÁRCA.

Diszelőadás a kolozsvári NEMZETI SZÍNHÁZBAN.

Ha a rab, sőtét börtönbe való hosszas elzá-ratás után, a szabadulás nagy percében őrül a visszanyert szabadságnak és az éltető légnek; ha a pusztában úzó hosszas szomjuhozás után el van ragadtatva, midőn a távol ködében megpillantja az éltető nedvvel bővelkedő oázis pálmakosoruját: ugy a hosszú két évtizeden át elnyomott, de a megpró-báltatások napjait dicsően kiállott nemzetünk is őrül szabadulása fényes hajnalának, midőn az ab-solutizmus sötét éje tűnedei; midőn a szabadság éltető napjának első sugarai fölragyognak, és őrülhet a megpróbáltatások e szenvedésűs korszakára következő szebb korszak előkészítőjének, a Szent István birodalmát lakó minden népek összege; mert valamint régen nem valánk szűkkeblűek a testvér, a vellünk együtt élt népek iránt, ugy bizonynyal most is elég nagylelkűek leszünk feledni azt, hogy ők irányunkban nem voltak mindig testvérek, s őseik szent hagyománya szerint hűk a közösen élt-tető hazához. Az ily magasztos percekben, midőn az újjászületésnek egy nagy korszaka kezdődik, a kicsinykés nehezletek és köznapias szenvedélyek-nek el kell nemulniok. Hadd lelkesítse e hon min-den lakóját a szabadság magasztos érzete; hadd egyesüljön minden szív a honszeretethez közös ér-zetében; hadd legyenek összetartó testvérek azok, kik együttélésre, közös háztartásra vannak hivatva;

Öt péntek estén gyűlt föl, az igazán diszes s tulnyomólag nőkből álló közönség e tél folyán a felolvasási, esinason berendezett *) helyiségbe. Ha jól vetettünk hozzá, a hallgatók száma száz és százhatvan között váltakozhatott, ugy, hogy különösen az utolsó péntek estén (február 22-kén), mint berekesztő felolvasáson, a jóformá terjedelmű terem szűkké vált. Ez öt estén, összesen, tíz felol-vasást hallottunk és pedig dr. Knöpfler Vilmostól egy csillagászatit és egy embertantit; Mentovich Ferencztől egy természetantit (a villanyosságról, táviridáról) és egy meteorologiatit; Bihari Sán-dortól egy földismét (a sarkvidéki legújabb föl-federési útakról) és egy történelmit (a historialag nevezetes magyar nőkről); Szabó Samutól egy vegy-tantit (az elemekről) és egy terménytintit (a növé-nyi tápanyagokról) s végre Szász Bélától egy lé-lektantit (a nőkről) és egy aesthetikait (a természeti és művészeti szépről). A felolvasások becsének bí-rálatát másokra bízván: annyi felől legalább meg-győzték azok, hogy nőink nem csak amaz esteken, de még a rákövetkező napokon is e felolvasások utján oly tárgyakkal foglalkozának, melyekre kü-lönben — legalább ily terjedelemben — aligha gon-doltak volna: s így — csak a fennebbi tárgymu-tatóra utalva — a felolvasó urak meg lehetnek fá-radozásaik sikerével elégedve.

De nem csak szellemi: anyagi haszonnal is egybe volt kötve e kezdeményezés; a 150—160 hallgató egy-egy forintot fizetett belépti díjúl, s a bevétel — ha jól halljuk — a terem fűtésére és vi-lágítására, meg a magyarázó experimentumokra nem ment mind fel, s majdnem 100 frtnyi fölösleg maradt meg. A rendezők előre csak annyit mon-dtak, hogy „a bevételből netalán fönmaradó össze-get nevelésügyi célra szánták.” Most ugy értești-lünk, hogy vagy egy 100 frtos alapítványt kíván-nak tenni a helyi ev. ref. főiskolánál, üztündij-tökéül, „hölgyek alapítványa” név alatt; vagy ugyan ez iskola nagyon szegény phisikái, meg che-miai készlet-táruának gyarapítására akarják fordí-tani. Akár így, akár ugy: egy okkal több, hogy fennebb kifejezett óhajaink, e felolvasások folyta-tására nézve, a jövőre beteljék.

Még csak egy van, mit e levél folyán meg kívánok említeni: egyet az idei bálok közül. Álta-lában csak annyit mondhatok, hogy dicséretére szolgál városunknak, hogy az idén mind csak jó-tékonycélra táncol. Kaszinók három táncvígla-mat rendez (kettő immár lefolyt és pedig aligha nem deficittel!); negyettünk szintén hármát (vala-mivel jobb eredménnyel) és főiskolánk egyet e hó 18-kán: zene-egyletének javára. Ez utóbbról kívánok pár szót szólni, mert a színészek által rendezendő „nagyszerű álarczosbál” privát specu-latio is, de meg, míg a farsáng végnapjainak kétes távolában homályoskodik.

Az, a mit az iskola báljáról meg akarok em-líteni: nem a bálkirályok listája — ennek megállá-pítását a lángoló szívekre bízom — hanem azon különös körülmény, hogy míg a múlt évi hason-ezeli iskolai bál 161 o. é. frtot jövedelmezett, ad-dig az idéninek haszna csak is 66 o. é. frtot tesz. E nagy különbség azonban nem városunk teljes lakosságának részvételese okozta, hanem a szín-igazgató Szilágyi Béla szűkkeblűsége. Városunknak ugyanis egyetlen táncvígalmakra alkalmas terme van: az Apollo-terem, melyet jelenleg a színészek tartanak bérbé, oly kikötéssel azonban, hogy öt táncvígalmora, a bérleknek kötelesek átengedni, a szerződésben az is meg levén említve, hogy ha

*) Ha jól vagyunk értesítve: nem csak a rendezés, hanem a kezdeményezés érdeme is dr. Knöpfler Vilmos urat illeti. Éljen!

hadd lelkesítsen minden kelet egy szent törekvés: a szabadság állandósításának szent óhaját; hadd legyenek mindenütt föllevenedő örömyünnepeink a testvéri kibékülésnek áldomái; hadd egyesüljön e szent törekvés létesítésére, a közös szabadság meg-alapítására a király és haza: s akkor az egyesül-lésben erőt fogunk lenni; akkor e sokat szenvedett haza, s annak minden népe elégtűlt és boldog le-het, míg a trón és nemzet szilárdan fog daczol-hatni minden vészszel.

Ez erkölcsi tendenciája a magyar haza min-den városában feltűnedező örömyünnepeknél alkot-mányuk visszanyerése feletti örvendezéseknek, s ezt kimutatólag szerveztetett a nemzeti színházban is m. hó 25-kén rendezett diszelőadás, mely alka-lommal nyitányul az ős magyar jelmezen öltözött, összes személyzet által énekelte nemzeti Hymnusz után, 2-dik változatban Hunyadi László dalművé-nek, meghatóna szép: „Isten áld meg a királyt” kezdett kardala következett, melynek végzakaszá-nál fölemelkedvén a hátulsó függőny egy gyönyörű, a szabadságban való testvérisülést jelképező alle-goriat kép tűnt föl. Magas hely emelkedett, mely-nek tetőcsúcsán ott állott a nemzet nemtője, feje fölött nemzeti zászló: „Virad, haladjunk” felirattal, a más két csúcsra más két nemzeti lobogó: „Él-jen a haza!” „Éljen a király!” felirattal, a hegy-oldalon babékoszoruba foglal neve vagy 60 or-szágygylési követnek, a jelesebbek közül, tapin-tatosan összeállítva, a hegy alján pedig a magyar hazát lakó minden népeknek egybeülkezett, kezét fogott testvéries csoportozatja. S midőn a tündöklő magyar mezben ragyogó előcsoport ajkain elhang-zott az imadal, sortűzelést és ágyudörgést utánzó

szükség lesz rá: a színpad ez alkalomra való le-szedésével. Szilágyi Béla ur azonban nem tartotta szükségesnek, hogy a vásárhelyi közönségért — mely igazán bámulatos partfogásban részesíti tár-sulatát — megtegye ezt a szíveséget, hogy e tánc-vígalmora, mely mindig a legnépesebb szokott len-ni, a rendezőség ismételt kérései daczára, a színpa-dot leszedtetni engedje, holott erre szóbeli ígérete is kötelezte volna, s holott majdnem kétféle díjt vett a bálrendezőktől, mint a tavalyi bérlek. A kö-zönség aztán, értesítvén e körülmény felől: termé-zetesen nem igen tödült oly bálba, melyben, a helyiség szűk volta miatt, tánczról szó sem lehetett volna. Ez ama bevételi nagy különbségnek törté-nete, melyet annyival is inkább meg kívántam em-líteni, mivel városunkban nem csak én tartom Szi-lágyi Béla eljárását nagy méltánytalanságnak mind a közönség, mind a jótékonyezel iránt. A bál azon-ban, ennek daczára, a legfesztelelenebbül folyt le, s az ott levők kiválólag viradtig jártak; nagyon hely-telenül teszi tehát, nagyon is kétes hitelt helyi la-punk, hogy ez igen szép mulatságról a valót elfer-dítve, sőt a társadalmi illemről is megfélekedve emlékezett meg, annyival is inkább, mivel a jelen farsangi bálok közt ez volt a legnépesebb.

— h. M.

N-Egyed, február 24. 1867. — Városunk kö-zönsége e napon ülte meg országunk alkotmánya helyreállításának ünnepét. Már korán reggel lobog-tak a nemzeti zászlók, s a polgárság aprója, nagyja sietett az Ur házába, hogy Istennek a hosszú és kinos szenvedés után, az elégtétel és örömy napján hálát adjon. De megvalljam e őszintén, hogy a mi talán egész nemzetünk nézve áll, hogy a hos-zsas nyomás és gyakran reménytelen szenvedés ideje alatt elfeledte miként kell őrülni, e sokat kiállott kisváros polgárainál is nyilatkozott. Az örömyünk közé a kétely visz-szatartó hidegsége is becsúszott s az ünnepély annyira tervszerűtlenné mutatkozott, hogy bár e helybeli ref. egyházban részéről nagyobb közön-séget soha sem láttam: a rendezés annyira hiányos volt, hogy a kath. egyházból később érkező me-gyei és törvényszéki tisztség részére helyről nem volt gondoskodva; valamint arra sem gondolt senki, hogy a közérteletnek az egyházon kívül összegyűlt nép előtt szavakat adjon. Pedig nem mondhatám, hogy a felvilágosításnak helye ne lenne, kivált a nép alsóbb osztálya előtt, melynek színvonalára egyházi beszéd, ha még oly jeles lenne is, le nem ereszkedhetik. Helye van pedig királyt azért, mert a köznép kétkedik, hogy a 48 formán kezdődő év az egykoriként végződik, míg másfelől mindig akad gonosz nyelv, mely nem átálja a nép örömy-poharába tirmót vegyíteni, álhírek, mint a robot helyreállítása stb. terjesztése által.

Este elég diszes kiálítgítás volt, néhol elég csinos transparentekkel, kivált ezek közül a tanuló ifjúság Magyarország czimere s ezen aláírással: „Sub hoc signo vinces.” Különben az örömy zajába, melyet zene s az ifjúság éneke színezték; az éret-lenségnek vagy értetlenségnek egyetlen hangja sem vegyült; a nagy számú közönség, mely a téreket ellepte, meglepéssel és csendben oszlott haza, miután szerete és tisztelete tárgyait: a királyt, Deákot, az új miniszteriumot megéjenezte.

Ellenben a Beke szinigazgató alatt itt időző színtársulat, mely közbevetőleg szólva, az idevaló közönség pártolását, kivált vigjátékukban, méltán kiérdemelte, e napra nem nagy tapintattal választá a „Benjámin” című szindarabot, menti az, hogy az ünnepély tartásáról, lehet, nem voltak jó előre tudósítva.

Üvölözések közt leereszkedett a sokáig háborga-tott, népeivel kibékült magyar király képe, körül-veve a kinevezett magyar miniszterek neveitől; az egész színes görögűz által világitva, oly varázslat-szerűen szép volt, hogy a lelkesült közönség zajos kívánságára azt ismételve fel kellett mutatni.

Adja az ég, hogy ez ne csak allegoriat képi-lek, hanem áldásos valóság legyen, hogy az ott ábrázolt testvéri csoportozata a népeknek, s az urak-kodónak alkotmányos magyar minisztereivel való együttes működése áldásként szálljon alá e hazára.

Ezen diszelőzmény után Szigeti József „Be-estületszó” című vigjátéka, ezt követőleg Jókai „Szigetvári vértanúk” című drámájának harmadik szakasza adatott és pedig nagyon sikerült. Az ezt befejező eskü jelenetnél újból diszes alle-goriat kép tűnt fel, s be kell dicsőítenem vallanunk, hogy a rendezés nagyon tapintatos és diszes volt, s ennek méltányos elismerésül a közönség ugy az előadás folyama alatt, mint annak végénél Fe-hérvári urat többszörösen kihívta és zajosan meg-éjenezte.

A színház zsufolóság telve volt, de a nők ál-tal, fájdalom! száműzött nemzeti viseletünk csak itt-ott vala kivételesen képviselve, pedig ha már nem tudni mi szeszélyből azt elhagyták is, legalább ily ünnepélyes alkalmakkor megszólloztathetnék egy kissé, annál is inkább, mert erre Pest jó példát mutatott, s az ottani diszelőadás alkalmával min-denki magyar mezben jelent meg a színházban, mit követni nagyon is alkalomszerű lett volna, a színház felkeltése azonban eléggé nemzeties volt s tökéletesen megfelelt a várakozásnak, minden pá-holyból nemzeti lobogó estingott, künn az ablakok

Bálink meglehetősen sikerülnek. Eddigelő a kisededő javára volt egy s 23-án a kaszinó tartá meg már több év óta kimaradt bálját, mely a he-lyiség kéyméltenségein kívül igen szerencsésen ütött ki. Még 2-kán s 4-kén lesz egy-egy bál, az első az ifjúságé, mely mindig látogatott szokott lenni; a másodikat a búcsuzóban lévő színtársulat igazgatója adja szövetkezve a városi vendéglő bér-lőjével. Ez utóbbit meg üjjonásnak fogva fog vonzani, a mennyiben álarczos lesz.

Ha kőszahireket akarnék közleni, ellentétes tündetésekről is írhatnék: de ezeket elhagynom. Ha igazak is, nem tartom czélszerűnek világ elé hozni. Ha a nap teljes fényben fog ragyogni, a denevé-rek ugy is majd odvaikba vonulnak vissza.

r. l.

Maros-Ludas. (Tordamegye.) febr. 24. 1867. — Z. előzerte volt a maros-bogáthi olvasó-körből ala-kult bizottmányok, hogy e kör pénzirta gyarapítá-sára tervezett táncestélyt f. hó 20-kára és éppen gróf Andrássy Gyula ur ő nagyméltósága ud-varába rendezte. A pesti hírek az előtt pár nappal szárnyaltak már, hanem hogy e jó — a nemzet és a haza boldogságát egyaránt tartalmazó — hírek va-lóságga váltak, arról az ide érkezett kolozsvári lapok szerint éppen e hó 20-án lett a vidék érte-lmisége bizonyos. Gyönyörű napra viradtunk, szebb tavaszi napunk rég, de rég nem volt. Képzeltetni, hogy sietett mindenki részt venni a táncestélyben, osztozhatni az örömből éppen a miniszterelnök ur szobáiban, felejtetni a bút, bánatot és csapásokat, melyeket különösen e vidék a közel mult években oly nagy mértékben kiállni elég szerencsétlen volt.

Nem rendeztünk általános világitást, mert az képviselve és összesítve volt a táncstermekben, ha-nem künn és a termekben kitűztük a nemzeti lobo-gókat, kiragattuk szereplő honatyáink arczképeit, azok között az első magyar, a király és a király-nejét; táncoltunk, mint a magyar ember jókedvé-ben szokott, a szünóra alatt éltettük a királyt fel-séges családjával, Deák Ferenczet, a hon bölcsét, a visszaállított alkotmányt, a független miniszter-elnököt gróf Andrássy Gyula urat és miniszter-társait; báró Wenkheim, gróf Festetics, Horváth Boldizsár, báró Eötvös, Lónyai, gróf Mikó és Go-rove István urakat. A rendezés, kedv, öltözék nő és férfiaknál, csend, egyetértés és három a táncz világos viradtig, páratlan volt; de igen a tiszta jövedelem az olvasó-kör javára is, mert a 80 frtot egy pár forinttal meghaladja. Általános a jókedv és örömy, mely okból és azon ötletről, hogy a mostani miniszterelnök ur itt és Maros-Bogáthon tekintélyes birtokot bir, hozzája e két helység ér-telmisége által a következő üdvözlő irat menesztet-tett a mai rapon:

Igen tisztelt Miniszterelnök ur!

Nagyméltóság Gróf ur!

Akkor, midőn a nemzet — az ész, erő és szent akarattal kitartó küzdelmei győzelmének eredményét a már csaknem elveszettnek hitt alkotmányos sza-badságot visszanyerve — örömynapokat él.

Akkor, mikor szeretett hazánkban a szabad-ság ujra felderengő hajnalánál minden honfi ajkon üdvözlöt, hála és hosánna zeng.

Es akkor, midőn a Kárpátoktól Adriáig e közös hazában annak minden fia a nagyszerű vív-mányok egyik előbajnokát Nagyméltóságod szemé-lyében üdvözlö. Engedje meg akkor Nagyméltósá-god, hogy mi is adhasunk érzelmieknél kifeje-zést; és szabadjon azon összeköttetésnél fogva, melyben Nagyméltóságoddal e két helységben fekvő földbirtokai után lenni szerencsések vagyunk, Nagy-méltóságod felelős miniszteri elnökségrei kinevezte-s főként a színház homlokzata fényesen ki volt vi-lágitva, s ott a nemzeti lobogók özőnében Deák Ferencznek diszelt átlászlólag világitott képe. Ör-szemlelként vigyázva; hogy a nemzeti örömy büra ne változhasson, hogy a nemzeti győzelem előnye-i biztosítva legyenek. Hogy Deák emléke mindenütt egybeköttetik az örömyünnepekkel, az nagyon is he-lyén van, mert ő volt a vezér, kire a nemzet hall-gatva, kinek utasításait követte, a legszentebb ügyet a siker pontjára emelte, s kinek nevé méltán fog-laljuk szebb reményeinknek hervadhatlan koszoru-jába.

O. B.

Házi zenekör Kolozsvárt.

A zene nemesítőleg és fölemelőleg hat a lé-lekre, oly alapelv ez, melyet már a régi bölcsészek is elismertek, s azért Hellás és Róma a zenének istent adva, azt isteníté, nemesak, hanem a zene annyira beleszövedött a közéletbe is, hogy a neve-lésnek — a fiatalok lelkiéletét emelő, szívet neme-sítő — egyik ágává tétetett.

Korunkban, mely a régi classikus kor hagyó-mányait fölleveníteni törekszik, mely építészet, költészet és művészetben is a régiek nemes egy-szerűségét és szabadságát utánozza; a zenére is gond és figyelem fordítatik, s kezd az ugy a ne-velés terén, mint a felnöttek szellemi élvezi közt kellő érvényre emelkedni, s némileg a műveltség egyik hőmérőjéül tekinthetjük a zenefejlettséget és a zene iránti fogékonyágot. Hogy nemzetünk e tekintetben sem marad hátra, hogy igyekezik e té-ren is a művelt népekkel irányzatossan előre ha-ladni, annak csak őszintén örülhet a hazafias észlelő.

téséhez, önzéstelen hazafiúi érzelmektől áthatott üdvözlétnket határtalan örömmel és azon kívánságunkat nyilvánítani, hogy:

Éljen a hon!
Éljen a király!!
Éljen Deák Ferencz!!!
Éljen gróf Andrássy Gyula miniszterelnök!!!!
Éljen a felelős magyar minisztérium!!!!
Megkülönböztetett mély és állandó tisztelettel
lévén mindig
Maros-Ludas és Maros-Bogáth, február 24-én,
1867. alázatos szolgálai:
48 aláírás.

Jelentés

az erdélyi múzeum régiség- és éremtára gyarapodásáról az 1866. év folytatában és állapotáról 1866 végén.

Előterjesztve az 1867. február 11-kén tartott közgyűlésen.

Tisztelt közgyűlés!

A múlt év legutolsó szűke napján volt régiség- és éremtárunk állapotáról jelentésemet a t. közgyűlés elébe terjesztve, e gyűjteményünk állapotában oly új mozzanat állott be, a mely kényesít elterni eddigi szokásomtól, és jelentésemet két szakaszra osztani, a melyek egyike csak a régiségárral, másika csak az éremtárral foglalkozni.

A múlt évi jelentésemben kimutattam volt, hogy régiség- és ritkaság-gyűjteményünk 1701 darabot foglalt magában, ezekhez gyűlt az 1866. év lefolyta által 56 adományból 163 darab, két vásárlásból 31 darab, összesen 194 darab, úgy, hogy 1866 végén gyűjteményünk 1895 darabból állott.

Az újonnan gyűlt tárgyak közül különös figyelmet érdemelnek a következők:

Kastaly István maros-portusi főmázaszter úrtól, a ki nagyon buzgó gyűjtője az ottani gazdag lelőhelyen még most is évenként nagy számmal előforduló római régiségeknek, egy igen érdekes méreletű bronzból, és egy néhány cserepet kaptunk, mind Portusról való.

Miksa György úrtól egy kardot, a melyet nem annyira külalakja és régisége, mint a hozzá kötött történelmi emlék reánk nézve igen érdekes és becses ereklyévé teszi; az adományozó úrnak sikerült nagy fáradsággal az erre vonatkozó adatokból írásbeli hiteles bizonyítványt is szerezni.

Klir János muzeumi állattári felügyelő 8 igen szép bronz-régiséget hozott, az u. n. bronz-korból, a melyet Szendrőn a Sajó medrének takarítása alkalmával találtak.

Gróf Eszterházy Mihály 5 db feliratos követ szállított be Kaplyonból.

K. Váradi Ádám úr ajándékozott egy igen érdekes mentegombot ezüstből, a mely makk alakjára van készítve, kétfelé nyílik és mindenik árában válaszfalak által ismét négy-négy osztályra van osztva. Hihetleg egyuttal parfüme tartó is szolgált.

Héczy Lajos úrtól nyertünk egy Sztolnán talált igen érdekes cserep-urnát, a mely a kiásásnál, fájdalom, egy kissé szenvedett.

Néhai Konecz József, kolozsvári ötvös és metsző, egy érdekes pecsétgyűjteménnyel szaporította gyűjteményünket, e pecsétgyűjtemény 19 táblára van felragasztva.

Nagyon érdekes darabok még egy bronz-csákány Istvánffy István úrtól, 4 db kőfaragvány a kir. erdélyi fő kormányzóktól, egy barbar cserep-éremke Veress Ferencz úrtól és egy római mécses cserep Snitzky Gábor úrtól, érdekesek azért, mert Kolozsvárt találtak.

A vásárlásokból egy néhány igen csinos gyűrt és apró bronz-régiséget szereztünk.

Kolozsvárt a klasszikus zene terjesztésére, a nemesebb műfogalmak honosítására még 1844-ben megalakult a házi zenekör és virágzott egészen 1859-ig, ekkor pártolat hiánya miatt annyira fennakadt, hogy zongoráját kénytelen eladni. 1866-ban némely lelkesebbek újból felkarolták a zst Brassai Sámuel elnöksége, jeles zeneszerzőnk Becz Ede zeneigazgatósa, Dr. Hintz György jegyzősége alatt újból szervezték a zst a zenekör minden hónapban egy, s így évenként összesen 12 előadást vagy hangversenyt rendez, a m. hó 24-én tartott előadás műsorozata következő:

1. Nyitány a „Granadai éji tábor” című dalműhöz Kreuzertől, előadják: Mátéfi K., Hintz Gy., Trandafir M., Zsigmond A., Horváth, Harach, Gelteh J., Müller S., b. Bánffy E. és Dietrich A. urak.

2. Változatok fuvolára, zongora kísérettel, Mayseder után Tulloutól, előadják: Tauffer Vilmos és Lichtig Adolf urak.

3. Fantaisi de Concert sur le Freischütz, par Ch. Voss. zongorán előadja: Juszy Amália k. a.

4. Trio de L van Beethoven, op. 11. Allegro con brio, Adagio, Allegretto con variationi, előadják: Dietz Mari k. a., Stratzinger József és Kovács Sándor urak.

5. A kesergő leány, eredeti magyar dal Karácsony Endrétől, zongora kísérettel, énekl: Markováczné Kúna Mari arasszony.

6. Potpourri „Ernani” című dalműből Verditől, előadva a fennebbi Sextett társulat által. Lapunk szük tere nem engedi, hogy ezen

Ha a részletezést nem folytatom tovább, az nem azért van, mintha a többi adományoknak is meg nem volna a magok becsé és érdeke, hanem azért, mivel jelentésem köre nem engedi meg, hogy a bejött tárgyak egy teljes lajstromát szőjem belé. Csak gyűjteményünk általános jellemzésére legyen szabad egy néhány szót szólnom.

Régiségárrunk mindössze 7 fennálló és 2 lapos asztali szekrényben van elhelyezve; e szekrények közül az egyik fennálló csupán, 20 db régi löfegyverrel lévén elfoglalva, a másik domborművek számára dől polczokkal lévén készítve, hasonlóképpen nem vehet fel többet, mint 20 darabot, e 40 db levonása után 1855 db 5 szekrényben kell, hogy találjon helyet magának, a minek következménye az, hogy noha a lehetőségig sok arra való tárgy szabadon van kiállítva, mégis a szekrényekben oly tömönten állanak a tárgyak, hogy sem kényelmes szemlélni, sem a létszám felől áttekintést utján hozzáfutó fogalmat alkotni nem lehet. Annyi bizonyos, hogy bármely más múzeumban éppen ezek a tárgyak legalább is két annyi helyiséget és tért foglalnának el. A mennyiben ez az összehasonlítás volt a gyűjteményi tárgyaknak utjában áll a kiállítás csinos elrendezésének és aránylag szegénynek és kisszerűnek tünteti fel gyűjteményünket a szemlélő előtt, még könnyen tűrhető volna; de van e bajnak még egy más komolyabb következménye is, az t. i., hogy nem engedi a tárgyak valódi tudományos elrendezését. Ugyanis azt kívánja minden szakértő, hogy a régiségi tárgyak a hajdankor polgárisult nemzetei szerint etnographiailag el legyenek különítve, legalább is ez öt osztály szerint: barbar, görög, római, középkori, újkori tárgyak; a barbarok közt a valódi barbar, azaz: a kezdetlegesség legalsóbb fokán álló nemzetei emlékei ismét külön legyenek választva a művelődés már meglehetősen magas fokáig eljutott kelták bronz-emlékeitől, a magas műveltségű egyiptomi emlékei ismét külön legyenek választva, s így tovább. Éppen úgy kívánatos, hogy pl. a magánéletre vonatkozó régiségek, mint házi eszközök, az istentisztelekre vonatkozó tárgyak, a művészet történelmére adatokat szolgáltató emlékek a gyakorlati művészek egyes ágai szerint stb. mindannyi külön osztályokba legyenek sorozva. Mindezek nélkül lehetetlen, mert egyfelől nincs annyi helyünk és szekrényünk, hogy ezt az osztályozást következetesen keresztül vihezzük, másfelől nincs egy egy osztályba tartozó annyi tárgyunk, hogy sok osztályt állíthassunk be, noha gyűjteményünk az elősorolt osztályozás minden ágába tartozó legalább egy néhány tárgyat tud felmutatni. Egyelőre tehát be kell értenünk azzal, hogy a kiállításban legalább némi rendet kövessünk és a tárgyak ne látszassanak éppen minden rendszert nélkülöző szeszélyes vegyítetbe összehányva. Csak is ezt a célt tűzhettem magam elébe az elrendezésnél.

A mi a gyűjteményünket alkotó tárgyak tudományos becsét illeti, sajnálandó, hogy a legnagyobb részről csak egész általánosságban tudjuk a lelkelyét; megtalálásának részletes körülményeiről igen kevésnél van kimerítő tudomásunk, pedig a valódi tudományos hasznosítása az ilyeszerű gyűjteményeknek különösen attól a feltételtől függ, hogy minden tárgyról apróra tudjuk meg, hol, mikor, mi módon és mily körülmények közt találták; sőt magának a tárgy mivoltának a meghatározása sokszor csak azáltal válik lehetségessé, hogy mindezekről alapos és hiteles adataink vannak. E tekintetre eddigelé kevés figyelmet fordítottak a hazafiak, a kik különben eléggé meg nem hálálható buzgalommal és sokszor meglehetősen áldozatokkal is igyekeztek múzeumunk számára régiségeket gyűjteni. Remél-

hangverseny részleteiből ismertetésére — miként megérdemlené — kiterjeszkedjünk; de egy tekintet e műsorozatra feltüntetni a nemesebb törekvést, s azon emelkedett szellemi tért, melyen ezen társulat mozog, s valójában hazafias és erkölcsi kötelességet teljesítünk, midőn a műveltebb, magasabb zenei érzékkel bíró közönség figyelmét a Házi zenekörnek nemes irányu működésére felhívjuk, annál is inkább, mert a létűtt szomorú napok tespedésében ezen társulat sem részestül kiérdemelt pártolásban. Hiszünk, hogy a bekövetkezett jobb időkel az is melegebb pártolás és felkaroltatásban fog részesülni.

A házi zenekörnek két nemű részvényes tagjai vannak, részvényes családok, kik évenként 5 ft, egyes tagok, kik évenként 2 ft részvénydíjt fizetnek. Oly csekély összeg ez, hogy valójában pirulnunk kellene, ha ezen pártolásra buzditó felhívásunk után a házi zenekör most nem nagy számú részvényesét jelentékenyen felszaporodva nem látnok, mert annak felvirágztatása közzsüségesség, hivatva lévén, hogy egy oly magán zenekar alakítására hassen fejlesztőleg, mely alkalmas legyen minden igényeknek megfelelni, névszerint pedig lehetővé tegye, hogy operai és hangversenyi műelőadások ne legyenek többé függővé téve ilyen bizonytalan ideig tartózkodó zenekaroktól. Azért ezen mulatva hasznos intézetnek pártolása és e pártolat általi fölemelése és tovább fejlesztése minden lelkesebb honfának, s főként e város minden műveltebb lakójának egyik sürgetősb teendője közé sorozandó.

O. B.

hejtük azonban, hogy ha a tervezett régészeti bizottság megkezdheti kifelé ható működését, e tekintetben jövőre nem lesz többé panaszunk.

Noha, a mint mondam, cseké meg nem köszönhetjük azoknak a hazafiaknak a nagylelkűségét, a kik becses adományaikkal gyűjteményünket folytonosan gyarapítani igyekeznek, még sem hallgathatom el azt a fájdalmas tapasztalat, a melyet ez irányban szerzem az alatt a néhány év alatt, a mióta a t. közgyűlés megtisztelő bizalma a régiségtár kezelését és őrzését reám ruházta. Nem lehet ugyanis célja a múzeumnak és nincs is módja benne, hogy minden idetartozó tárgyat megszereljen; tán más tekintetből is célszerűnek látszik, hogy ne legyen minden egyetlen egy központon összehalmozva és e szempontból semmi kifogásunk se lehet az ellen, ha pl. az országban fennálló más tudományos közintézetek, vagy ha magános gyűjtők is, a magok körében hasonló gyűjteményeket szerveznek, mert azok a tárgyak, a melyek ily gyűjteményekbe jutnak, a hazai tudományos kutatások számára meg vannak mentve; de fájdalmas az a körülmény, hogy noha jelenleg a múzeumon kívül még a nagy-nyedi főiskola, a balázsfalvi gymnasium, a károlyfejevári Bathyány intézet, a szebeni honismereti egyesület és még más közintézetek is, mindenik a maga módja szerint áldozattal is gyűjti a hazai régiségeket, még folytonosan történik, hogy az ily tárgyak tetemes számmal kivándorolnak az országból, még pedig úgy, hogy még azt se lehet megtudni, hogy mi utón és hova lesznek, tehát a honiszei kutatásra nézve merőben elvesznek. Ez pedig nemcsak oly tárgyakkal történik, a melyek nagy belbecsnél fogva oly magas árúak, hogy nem volnánk képesek megvásárolni, hanem történik száz meg száz oly apró régiséggel is, a melyet igen jól meg tudnánk fizetni, ha az illetők bárcsak megkínálnának vele.

Sokáig abban a hitben voltam, hogy e túlmennyek főoka egy bizonyos álszemérem, a mely nélfogva az oly hazafi, a kinek nincs módja benne, hogy értékes holmait elajándékozzassa és a ki másfelől meg átalja, hogy oly intézettől, mint a mi a múzeum, pénzt vegyen el, inkább alattomban eladja idegennek, még pedig akár hány-szor csekélyebb áron, mint a mekkorát a múzeum szívesen adott volna érte. Meggyőződtem azonban, hogy ez a ritkábbik eset; többnyire úgy esik a dolog, hogy abban a pillanathban, a melyben bármikből elszánja magát valaki az ily tárgy elidegenítésére, a múzeum eszibe sem jut az illetőnek és csak azon mulik, hogy éppen akkor nincs ott valaki, a ki észbe juttassa. Pedig megnyugvással mondhatjuk, hogy múzeumunk már eddigelé is elég világos és szembeölő bizonyosságait adta lételének és működésének, és nem vádolhatja magát azzal, hogy maga az oka, ha a hazafiak megfélejtkeznek róla.

(Vége következik.)

KÜLFÖLD.

A „P. Lloyd”-nak írják: „Beszélk, hogy Franciaország körsürgönyt intézett a párisi szerződést aláírt hatalmakhoz, mely mig egyrészt teljes elismerését fejezi ki az osztrák részről a keleti kérdés megoldására ajánlott alapok iránt, másrészt a jelen körülmények közt azon eljárás módja legcélszerűbbnek, mely leghamarabb véget vet az égető viszálynak Candiában és Szerbiával, és a mely csak azután bocsátkozik az általános elvek taglalatába, melyeknek alkalmazása keleten a békét maradván biztosítani képes leend. Elég érthetően kimondatik e sürgönyben, hogy Franciaország hajlandó a párisi szerződés némely pontját kitörlni, mint a melyek nem annyira biztosítékul szolgálnak Törökországnak mintsem sértik az orosz nemzeti értelet.

„A „Wand.” hire, hogy a porta készen nyilatkozott engedni a szerb várak kérdésében, s hogy tehát ki fogja üríteni Belgradot ekkoráig; a török követéségnél megerősítve nincs. A török diplomaták hiszik ugyan, hogy szemben a szerb várak kérdésében egyetértő hatalmakkal a porta engedni fog, de ezt bizonyos feltételekhez köti, s az átadást csak kielégítő garanciák elnyerése után fogantatni.

FRANCIAORSZÁG. Páris, febr. 21. Fuad basa itt bejelenté, hogy rövid idő múlva egy emlékiratot fog szétküldeni a hatalmakhoz mely egy tanácsadó gyűlékezettnek Konstantinápolyba való egybehívását fogja tartalmazni. — Metternich herceg pedig Beust bárónak e napokban kibocsátandó diplomatiai körsürgönyét jelezte, mely a monarchiában történt alkotmányos változásokat fejtegetendi s egyszerűen ki fogja tüntetni a bécsi kabinet új külpolitikájának alapvonalait. — Az egyiptomi alkirály követelése a porta ellenében azt kívánják, hogy címe akként módosíttassék, hogy a nagyvezírénél magasabb rangot nyujtson, és hogy az alkirálynak joga legyen seregét 60,000 emberre szaporítani.

A hadsereg létszámáról, az új szervezetéről, az „Etendard” következő minden eddig közlöttéknél hitelesebbnek látszó statisztikai kimutatást hoz: „A hadjutek magában foglalja az egész hadképes fiatalságot vagyis évenként körülbelül 160,000 embert. Ennek fele, azaz 80,000 ember a rendes hadseregbe soroztatik öt esztendei

szolgálatra s ennek leteltével négy évig a tartalékban szolgálnak, melynek zömét ezek képezik. A második rész, szinte 80,000 ember ugyancsak a tartalékban szolgál négy évig, s aztán ötig a mozgósítható nemzetőrségben. Ebben szolgálnak, továbbá a minden rendű felszabadítottak is. Ennek alapján a létszámok így fognak alakulni:

1. A rendes hadseregben: öt évi hadjutek 50,000 emberrel számítva, (nyolczadrésze harezképtelen) annyi mint 350,000 ember és évenként 20,00 ember önkényes és újon szerződő öt éven át 100,000 embert, összesen: 450,000 embert.

2. A tartalékban: A rendes hadseregből 80,000 ember után négy évre és a levonások tekintetbe vételével marad 280,000 ember. Az egyenesen ide besorozottak fejében ugyanannyi 280,000 embert, tesz összesen: 560,000 embert.

3. Mozgósítható nemzetőrség. Öt évi hadjutek 80,000 emberével, mint fél 350,000 ember. A felszabadítottak fejében évenként körülbelül 20,000 ember 100,000 embert. Összesen 450,000 embert.

Háboru esetében tehát Franciaország határain kívül rendelkezhetik 1.010,000 emberrel, s határai védelmére még marad 450,000 embere. Áll tehát az összes rendelkezésre álló hadserege 1.460,000 katonából.

OLASZORSZÁG. Genua, febr. 21. Egy 8 olasz hajóból álló hajóraj alakítatik, Ribotty ellentengernagy parancsnoksága alatt, ki lobogóját „Maria Adelaide” gőzfregatra már ki is tűzte. Ezen „állandó” gyakorló hajórajon kívül még egy másik hajóraj is fog alakítani, melynek felszerelését nagy buzgalommal eszközölik. Ez öt hajóból fog állani, 1 fregatta és 4 corvette-ből, és szintén Ribotty által fog parancsnokoltatni. Mint beszélk, ezen hajók a görög vizekbe fognak indulni.

SZERBIA. Belgrádból írják a „D. Allgm. Ztg.”-nak: „Azon négy hadjutek, melyely országunk mintegy ugyanannyi kerületre osztatik és melyek központjai Tschuprija, Sabatz, Semendria és Kragujevatz lesznek, alakuloban vannak. Igen jellemzők azon szavak, melyeket hadügyminiszterünk, Miliwoj Petrowitz, Balawatz; a tegnapiótt tartott búcsuzemle alkalmával a tisztetekhez intézett: „Országunknak jelenleg még halálos ellenségtünk által megszállt várai rövid időn kezünkbe kerülnek, ha pedig a törökök nem adják azokat önkényt át, akkor uraim legyenek készen, hogy azokat erőszakkal kerítsük hatalmunkba!” A hadosztályok parancsnokságainak főtebb irt székhelyei földirati helyzetüknél fogva oly hadműködés központját képezik, mely irányát dél (Tschuprija), kelet (Szendrő) vagy kelet felé (Sabatz) veheti. Kragujevatz gőczpontja úgy a fentebb kijelölt helyektől kiinduló expeditiónak, ugyszintén az ország központja és az élelmszer, valamint a tüzérség lökészetének rakhelye. Jelenleg ott ostromágyuk vannak részint javításban, részint készülőben; ugyszintén egyéb ostromszerek összehalmozva. Ezen gyártás vezetését több belga tiszt vezényli. A négy hadosztályparancsnok ugyan már ki van nevezve, de neveik még nem kerültek a nyilvánosság elé.”

Ugyane lapnak írják Belgrádból. „Mint szerbiai úgynökök Bécsből jelentik, Stackelberg gr. Szt. Pétervárra utazása előtt az osztrák külügyminiszternek kijelentette, hogy Oroszország esetében, ha Törökország még tovább is vonakodnék a keresztényének követelményeit, kik államában lagnak, valamint azokét is, kik a portának csak hűbéresei, teljesíteni, nem fogna viszszaütni ezek javára fegyveresen is beavatkozni. Végül jelentli úgynökönk, hogy Stackelberggel egyidejűleg, Berlinből is utazott egy a porosz királyhoz közel álló személyiség a czár udvarába.”

OROSZORSZÁG. A „B. Halle” írja: „Gortsa-koff herceg jól értette hogyan kell összhangzatba hozni Oroszország érdekeit az általános európai békével. A nélkül, hogy feladta volna hatalmi állását s politikai befolyását, a nélkül, hogy külpolitikánkat kötelezettségekbe vonta volna, sőt kormányunk szabadságát megőrizte; sikerült külügyminiszterünknek Oroszország viszonyait az európai hatalmak irányában barátságosabbá alakítani s a főkérdésekben mindnyájuk közt összhangzást idézni elő, melynél fogva remélhetjük, hogy Európa békéje nem fog egyhamar megzavartatni. A béke politikája leginkább kitűnik a keleti kérdésben. Mig Oroszország a keleti kérdésbe nem avatkozik — addig a többiek sem kezdeményeznek: ezt bizonyítja a francia trónbeszéd, mely Oroszországnak, Ausztria és Franciaországnak közös eljárására vonatkozik a keleti ügyekben. Oroszország soha sem titkolta, hogy Törökország keresztényen alattvalóit védni akarja. A francia trónbeszéd határozottan kimondja, hogy a porta keresztényen alattvalóinak jogos követeléseit ki kell elégíteni; és e végre „halasztást nem tűrő” reformokat javasol. Ez nálunk természetesen rendkívüli örömet idézett elő, mert a porta már nem merészelhet tovább is ellenállani. Azon kifejezés, hogy a porta engedményei által a korona méltósága csorbulást nem szenved, csak megaranyozása a keresztli labdacnak. Angliának szüksége van a békére, mint Franciaországnak és Ausztria a mi nézetünkhöz csatlakozik, Poroszország pedig figyelembe veendi Franciaország nézetét. Oroszország előtt semmi sem kedvesebb a békénél; így természetes, hogy az nem zavartatik meg.”

Sz. Pétervárról azon hír érkezett, hogy legközelebb Tscherniajew orosz tábornok Szerbiába fog állandólag telepedni. Tscherniajew jelenleg az orosz hadsereg tábornokának főnöke és a krimiai, kaukazi és khivai orosz hadjáratokból mint stratégia ismeretes. Orosz Molikának lehetne őt nevezni.

KÜLÖNFÉLÉK.

○ Mult esztendőtti táviratunknak Horvátországra vonatkozó, felette fontos része több lap távirata által igazoltatik. A horvátoknak csakugyan kijelentett magas helyről, hogy a „háromgye királyság” alkotása illúzió, s báró Beust azon országgoeska minden kormányhatóságaihoz felhívást intézett, hogy a separatistius és a kiegyenlítő ellenző törekvéseknek ellenbassanak, egyszersmind hangsúlyozva utalt ő exja azon ország és Magyarország közti államjogi kötelekekre. A „Debatte” zág-rábi tudósítása szerint a magyar miniszterium ki-nevezetése óta már mutatkozik is az örvedes közeledés a magyarok felé a horvát tart. gyűlés többségének körében; mert ott is kezdik belátni a felelős kormány előnyeit. A zág-rábi jogászok által febr. 26-án a Jelacic szobrához rendezett faklyásmenet részvételül folyt le. Az engesztelődés, a testvéri béke, a jobb jövő barátai mindezt örvedes tudomásul veendik, s a reactio emberei megtold-hatják a fátvált kalapjukon.

○ A cseh tartományi gyűlés mult hó 26-ól kelt császári pátéssal feloszlatott, mivel a többség határozatát, mint olyat, mely a birodalom alkotmányos viszonyait tövös szabályozásának befejezését meg fogná húsítani, ő Felsége nem hagyhatja helyben; új választás rendeltetett.

○ Búszurményi és szélső-baloldali társai indítványát, hogy az országgyűlés eloszlatassék s új választások megrendelését kérjék, mivel a választások nem az alkotmányosan szervezett megék viszonyai közt (habár az 1848-iki törvények alapján történtek) az alsóház tegnapi ülésében, egy-szerü napirendreteréssel, elvetetett. Előre látható volt. Nyiregyházáról azt távirják a „P. Napló”-nak, hogy a szélsőbaloldaliak ezen indítványa nagy megütközést okozott; csak a reactio emberei örültek neki.

○ Egy huzavonával kevesebb. A „P. Lloyd” hítele forrásból értesít, hogy az adómegintéséknél dívatba hozott 10 kros megintési illeték el van törölve.

○ Az alkotmányünnepelésekről szóló tudósítások, hálá- és üdvözlő feliratok ő Felségéhez és a magyar miniszteriumhoz intézve egymást érik a lapokban, s a köztömbben a magyarokkal együtt a testvérmunkák is részt vesznek.

○ Lászlófi, a volt reichsrath és jelenlegi szamos-újvári főbíró is kitett magáért, éppen mint Smaic Fiumében. El akarta nyomni a derék szamos-újvári polgárság hazafias örömyimlakozatát, s lett belőle lelkes zászlókiütés, világítás stb. Egy azonban sikerült a schmerlingianus „tanácsos”-nak, lebeszélte a görög-egyesült püspököt, hogy ne tüzze ki a testvériesen párosítani szándékolt román és magyar zászlókat. Még ezen jeles tette járulván a többihez, képzeljük mily köztiszteltetben áll e perc-ben Lászlófi Szamos-Újvárt.

— Február 28-án tartott a redout-termében a farsáng utolsó „alarczostáncz vigalma.” Valogatott, de nem nagyon népes közönség gyűlt ez este egybe, érdekese tette főként ez estét Deák Ferencz egy életnagyságu olajfestésű képének kisorsolása. Minden belépő egy számot kapott ingyen, a huzás 12 órakor Rákóczi-indulóval történt, a szerencse egy katonatisztre mosolygott kinek

hasztalan tették többen azon ajánlatot, hogy értékét kifizetik. Nem! mondá ő, én megtartom. Szép, midőn a hadsereg fia méltányolja a polgári érenye-
ket, s tiszteletre ragadtatik az iránt, ki nem csak a magyar királyság hanem Ausztriára nézve is oly döntő egyéniség gyanánt rendeltetett a gondviselés által.

— Nekünk is bemutatott egy ömözdonnyu szekér mintája, melynek feltalálója egy most Kolozsvárt lakó, s úgy látszik, géptani rejtélyekkel foglalkozó, de inkább a vidéken ismeretes egyén. Csak annyi pénzre szeretne közadakozás útján szert tenni, hogy ömözdonnyu szekérét nagyban megcsi-náltathassa, s bemutatthassa a világnak, hogy nem bolondság ez. Ajánljuk azok figyelmébe, kiknek sok pénzük van.

— A hg Eszterházy-féle ékszeresek, mint a „Times” írja, eladásra vannak kiállítva Londonban Mr Boovenál. Midőn e roppant értéktű drágakövek Londonba érkeztek s ott köztudomásra jutott, hogy eladásuk tervezetik, ez paniqueot okozott a gyémánt-piaczon, hol utóbbi időben az árak rendkívül magasra emelkedtek volt; az 50,000 gyémánt — mely közt számos nagyértékű — és tömörked smaragdok, rubin, topáz és gyöngy bekövetkező elárúsítása, természetesen némi befolyást gyakorolt az árakra. A „Times” következőleg írja le e kincsét: „Legfőbb és legnagyobb értékű mind e pompás ékszeresek közt egy gyémánt forgó, melyet Miklós herczeg kocsg helyett szokott viselni kalpagján. Ez, mint mondják, a legnagyobb gyémántkészer a világon, közel 5,000 gyémántot tartalmaz, melyek egyült másfél fontot nyomnak; ez ékszer magassága 16 hüvelyk, szélessége 10 hüvelyk, az egész a legistább vízi gyémántokból van összeállítva. Ehez tartozik egy, szintén kalpagra való vitézkötés és bojt, gyémántokból és gyöngysorokból, mely néhány nagy értékű követ tartalmaz. A gyémántokkal borított kard és hüvely-lye őszhangba állanak a forgóval, szintén a legir-kább követek tartalmazván. Még ezeknél is nagyobb értékű talán a kardkötő, ez egy a legszebb gyémántokból és gyöngyökből álló szalag, mely a vállról a csípőig terjed; a két végén levő gyémántok egyike 200,000, másika 120,000 frta van be-csülve. Ezekkel tobakos szelencék és egyes gyémántok között láthatók a meghalálozott herczeg rendjelei; közöttük hat aranygyapjas rendjel; ezek különböző értékűek, az első, noba szintén elég pompás, közönséges rendjel; a többiek értéke fokozatosan emelkedik; az ötödik és hatodikhoz hasonlítható aligha létezik a világ minden ékszeres rendjelei között; az ötödik egészen a legszebb és legnagyobb gyémántokból és pedig a gyapju maga sárga gyémántokból áll. A hatodik gyémántokból és smaragdokból áll, s tartalmaz többi közt egy smaragdot, mely a hasonló nagyságu, a világon ismeretesek közt a legszebb szintű és alakú. Tény, hogy e követ páratlanul tekintik. Ezek mellett láthatók Bath és egyéb rendjelek, szintén gyémántból. A legfőbb nyilatkozik azonban az Eszterházy herczegek különöz fényűzése és pompa szeretete az u. n. gyöngyöltözethen. Ez egy magyar lovas tábornok teljes egyenruhája — dolmány, mente és nadrág — melyen a gazdag és nehéz himzések nagy értékű gyöngyökből állanak. E pompás öltözet sulya olyan, hogy azt viselni, csak rövid ideig is, terhére válnék minden közönséges erejt embernek. Ugy számítják, hogy ez öltözet maga több mint egy negyed (angol) mérőnyi gyöngyöt tartalmaz.”

— A jogászbárlól már adtunk tudósítást, de ezen illetékes helyről vett közleményt is adjuk, u. m. „A helybeli kir. jogakademia ifjúsága idéni bálját f. hó 23-dikán tartotta meg. A bál nem volt

oly látogatott minők az eddigiek valának, minek okát nem tudjuk mibe keressük: a mostoha pénzviszonyok, vagy pedig az az előbbi számos táncos-bálban, melyek a közönséget kimerítették? A terem sok gondnal s szép izlére mutató csinnai volt díszítve; nemzeti zászlók lobogtak a vigadó fiatalraj feje fölött, míg a főajtóval szemben levő falon a Deák Ferencz arczképe díszlett, melyet a cotilionban a hölgyek megkoronáztak. A kedélyhangulat, az előbbi bálkhoz mérve, kiváló élénk volt, miről tanuskodik az is, hogy a közönség csak regeli 8 órakor hagyta oda egészen a termet. A szellemi siker mellett, dacára annak, hogy a látogatók száma jóval kevesebb volt, mint tavaly és az előtt, az anyagi siker is az előbbi polgárbálkhoz arányitva kecsgetett; a tiszta jövedelem, mint halljuk, a 120 o. ért. frtot meghaladta, mi bizonyára ezuttal a lelkiismeretes bizottmány és elnök: Balog József érdeme.”

— (Necrolog.) Kozák Ede, helybeli kereskedő, melyen megszomorodott szívvel jelent legbensőbbben szeretett neje Kozák Edéné, Tauffer Louise-nek boldog házasságuk 22-dik évében, agyülmösödés következtében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, m. hó 27-kén esti 9 órakor történt gyászos kimutat. Koporsóját a bánatos férjjel, testvére Tauffer Károly, neje Hines Teréz és gyermekeik, neveltéánya Lichtenthal Amália, Boér Sándorné állják körül.

— Figyelmeztetjük ismét szőlősgazdáinkat, kik közelebbi években oly nagy szorgalommal törekedtek az erdélyi borászat emelésére, országgyűlési képviselő Gál János urnak ültetni való gyökere szőlőveszszőire és késajfáira mikesfalvi jóságában. Miután már néhány évvel ezelőtt bevégeztek mikesfalvi és szász-csávási szőlőjében a legneme-sebb és legbővebben termő fajokat elkülönítést és azóta is a legkitűnőbb külföldi fajokat hozatja s szaporítja: négy év óta több asztali és bór-fajokból adja az ültetni való veszszőket. A mult évekből ámbár még az őszön legnagyobb részök elkel, de találhatók most is az alább megnevezendő fajok, melyek iránti megrendelésekről siessenek szőlősgazdáink a tulajdonos Gál János urat Pesten, kalaputeza, 11-ik szám alatti szállására címzendő levél által tudósítani. A most tavasszal megküld-hető fajok a következők: I. Apró szemű Izabella. II. Nagy szemű Izabella. III. Passa tutti. IV. Musque croquant. V. Musque d'Alexandrie blanc. VI. Smyrni muskotály. VII. Humvas muskotály. VIII. Hazai fekete muskotály. IX. Hazai sárga muskotály. M. Különböző muskotályi fajok vegyesen. X. Genuai fehér. XI. Decandolle veres. XIV. Burgundi fekete. XV. Molnár-szőlő. XVI. Veres Málvázi. XVII. Chasselas fehér. XVIII. Chasselas veres. XIX. Kecske-csücsü fehér. XX. Kecske-csücsü fekete. XXI. Appuliai. XXII. Rizling. XXIII. Veres tramin. XXV. Kövér szőlő. XXVII. Somszölő. XXVIII. Járdován. XXIX. Vékony hajú. — A következő fajok már elfogytak és csak a jövő őszön lesznek kaphatók: F) Rózsaszín muskotály. f) Capucinus muskotály. FF) Fekete francia muskotály. Bergamot, quadrat, spanyol, damascusi és hamburgi muskotályok. XII. Uva regine. XIII. Pineau grise. O) Oportó. XIV. Veres Bakator. XXVI. Király-szőlő. XXX. Sárféher.

— Nemzeti színház. Február 26-dikán: Szathmáry-Laczkóczy né vendégjátékul adott: Tzigiligetnek „A mama” című pályadíjt nyert vigjátéka. E darab magában is egyike a kitűnőbb színműveknek; de főként remeké válik egy oly alakító tehetség kezében, mint a minő e nagy művész, kinek játékában annyi természetesség, s az egyszerűség mellett mégis annyi művészi fű-ség és bensőség van, kinek minden mozdulata,

minden szava átértett, s hogy mű érdekekkel bíró közönségünk telfogni és méltányolni tudta ezen ritka tehetséget, arról kezeskednek azon viharos tapsok és számtalan kihívások, melylyel a művész-nő iránti méltánylatának és tiszteletteljes elismerésének kifejezést igyekezett adni, s valójában fájdalommal értesülünk, hogy Laczkóczy né csak mint átutazó (Vásárhelyre menvén vendégszerepekre) van városunkban, s mindössze is csak kétszer lesz alkalmunk az ő fenkölt művészetében gyönyörköd-hetünk; azonban reméljük, hogy ha most nem lehet is, de visszatértevel sikerülend ötet további itmulatásra is megnyernünk.

Február 27-kén adatott Bokodi Antal jutalom-játékul: „A Neslei torony” című rémdrámája Dumas-nak, melyben annyi gyilkosság és halál, s oly kebellázító események történnék, hogy 6 drá-mára is elég jutna belőle; egy pokoli szörny állit-tatik elő Mária királynéban, ki atyját s egy csomó szeretőjét, udvaroncát tudva, s végre két fiát akaratlanul gyilkoltatja le. Laczkóczy né utolsó fel-épte szép közönséget hozott egybe, s az ő remek minden tekintetben kielégítő játéka mellett Drágus is Buridán szerepét oly jól és művészi adta, miként őt játszani még nem láttuk, s azért ez este valójában érdemelt számos kihívás és zajos tapsok-ban részesült, s be kell vallanunk, hogy szerepében néha a művészet fensőbb regiojáig emelkedett, szavallata szép, játéka átértett, hangsúlyozása el-talált volt, csak arra figyelmeztetjük, hogy az el-érzékenyedésnél, különben férfias erős hangja, néha igen pityergő nőiessé válik, mit le kell szok-nia, mert az játéka correctségének sokat árt. Különbö méltányolunk és üdvözlünk kell azon nagy előhaladás, melyet Drágusnál az utóbbi idő-ben felismerhetünk, ha így halad, bizonynyal ki-tűnőségre fog emelkedni.

UJ POSTA.

— München, febr. 24. Ma a stuttgarti conferentia határozata a király által helybenhagyattak, s a megerősítések a stuttgarti, karlsruhei és darm-stadti udvaroknál levő bajor követsekhez meg-küldettek.

— Bécs, febr. 26. Az alsó-ausztriai tarto-mánygyűlés mai ülésében őszhangulag elfodadta a császár ő Felségéhez intézendő feliratot, melyben a hadsereg kiegészítésére vonatkozó rendelt fel-függesztést kérelmezendi.

— New-York, febr. 16. Megerősítettik azon tudósítás, hogy Miramon elfoglalta Zacatecat, és hogy Juarez elmenekült.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyiltér.

Az alólírott az első magyar általános biztosító társaságnál ezer-ezer forintot biztosított halálesetre kölcsönösen nejevel. Az isteni gondviselés úgy akarta, hogy szeretett nóm, meghűlésből származott betegségnél áldozatja legyen.

Azt, hogy a biztosító-társaság kötelezettségének T. Pólik János ur, iten felügyelője közben jártával haladék nélkül oly pontosan megfelelt, alig szűkség említenem, mert a nevezett társaság e tekintetben nemcsak a hazában, hanem ennek határan kívül is eléggé ismeretes; de igen is cöl-szerűnek tartom polgártársaimat, a nálunk még kevésbé ismert és oly annyira tövös életbiztosításra figyelmeztetni, mely lehetővé teszi kis évi áldozat-tal a hátramaradtokról gondoskodni, nem is em-lítve azt, hogy az életbiztosítás felhasználásával képesítették azon költségek fedezésére, a melyek-ke a gyógykezelés és halottaink eltakarítása jár.

Kr. Hancz Samu, s. k.
szűrszabó mester.

*) Az e táron megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget a szerk.

19. 1867.

Hirdetmény.

A magas cs. kir. kereskedelmi és népgazdászati, egy cs. kir. hadügyminisz-teriumoknak m. év november 5-én kiadott magas rendeletével, mely a kir. Főkormányszékkel m. évi december 24-ől 1861. udv. sz. alatt kelt egyelmes kir. ren-deletnél fogva közöltetett, a következő 1867, 1868 és 1869-ik évekre a kolozsvári versenyterre évenként 800 dar b csász. arany és pedig egy 500, és egy 300 darab aranyból álló császári verseny-díj engedélyeztetett. Ugyanezen magas rendelettel a lőtenyészítés emelése céljából az elől nevezett három évre jutalom díjak kiosztására évenként 352 darab csász. arany biztosít-tott, mely díjak a következő állomásokon fognak kiosztatni: 1867-ben Beszterczen, Nagyenyeden, Segesvárt és S. Szent-Györgyön. 1868-ban Dézsen, M. Vásárhelyt, N. Szébenben és Brassóban. 1869-ben Kolozsvárt, Sz. Régenben, Déván és Sz. Udvarhelyt. Végre jó magánymének tartására évenként 200 darab és. arany utalványozta-tott jutalom díjakra, melyek a következő három években következő módon fognak kiosztatni: 1867-ben N. Enyeden és S. Szent-Györgyön. 1868-ban Dézsen és N. Szébenben. 1869-ben Kolozsvárt és Sz. Udvarhelyen. Mi is ezenen oly megjegyzéssel hozatik köztudomásra, hogy az illető program-mok annak idejében fognak kiküldetni. Az erd. kir. Főkormányszéktől, Kolozsvárt január 10-én, 1867.

MATICO-INJECTION UND MATICO-CAPSELN VON GRIMAUULT & C. Apotheker in Paris

szér a gonorrhoe ellen, minden félelem nélkül szorulás és a belsőszeresek gyu-ladása nézve. Dr. Ricord és a párisi orvosok legnagyobb része, ezen szer előjövetele óta minden más gyógyszerrel felhagytak. A befecskendés a beteg-ség kezdetekor használhatik, a tokoskák minden időszaki és tüdült bajokban, melyek a Copiai balzsam, Cubeben és más ásványos alapon készült befecsk-en-dések által sem gyógyultak meg. (15) (4-24)

Matico befecskendező 2 frt. Matico tokoscska 2 frt.
Főraktár Magyarhonban Pesten Török J. gyógyszer.
Erdélyben Kolozsvárt Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszer.

Új gyógyszer, a perui Matico nevű fa leve-leiből készíve és csatlaltan

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt, kapható:

AZ UJ MAGYAR MINISZTERIUM arczképcsarnoka.

BARABÁS rajza szerint nagy félívben ára 2 frt. — kr.

„ chinai papíron 2 „ 50 „

MARASZTONI rajza szerint 2 „ — „

Fényképezve 30 krtól 5 frtig.

Fametszvény 30 krtól 50 krig.

EGY FALAT KENYÉR TÖRTÉNETE.

Levelék az ember életéről.

Mindkét nembeli növendékek számára Macé J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Ára fűzve 1 frt.

Népszerű méhészkönyv.

Készítette Kiss János. Ára kötve 1 frt 60 kr.

Koronás szőlőművelés.

Irta Báthi Gábor, fintaházi földbirtokos. 11 kömöszetű ábrával. Ára 30 kr.

A szőlőépítés gyakorlati módja.

miként azt csombordi jóságán létesítette és megírta ifj. b. Kemény István. Ára 30 kr.

Gazdasági és kertivetemény magvak.

Lóhere, valódi franczia magyar Luczerna Stájer vörös Sarga óriási here Burgundi répa, Tarló répa, Tavaszrepczen, Bükköny, Mindennemű kerti-vetemény magvak és néhány 100 féle legújabb Virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron

Szentjánosi Ferencznél

Kolozsvár közepütcza.

Árjegyzék, kívánatra bérmentve küldetik.

A TORDAI CZIFRAFOGADO

nevezet alatt esmeretes vendéglo, hol 8 szoba, 2 konyba, 2 pineze, 48 lóra derék téli istálló, 16 lóra nyári állás, és több szűkséges alkalmatosságok, a lehető legtisztességesebben és legjobban kiállítva, közeledő április 24-től kezdődik több, kevesebb időre, haszonbérbe adható lévén; a vállalkozók, kik erre képességgel és biz-tosítékkal bírnak, siessenek mentől bama-rebb a tulajdonossal helyt Tordán ez iránt értekezni.